Vlaamse Regering

Ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en het decreet van 13 juli 2018 tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren in het kader van de zesde staatshervorming

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 3, 28°, van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, ingevoegd bij het decreet van 2 april 2021, wordt tussen de woorden "de politie" en de woorden "of ondernemingen" de zinsnede ", de operationele diensten van de civiele veiligheid" ingevoegd.

Art. 3. In artikel 4 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 27 december 2012 en het decreet van 13 juli 2018, wordt een paragraaf 2/2 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§2/2. Niemand mag een hond of een kat een halsband die elektrische prikkels toedient, laten dragen of die halsbanden verhandelen. Elektrische halsbanden die gekoppeld zijn aan een onzichtbare omheining, vormen een uitzondering op dat verbod. Het verbod treedt in werking op 1 januari 2027.".

Art. 4. In artikel 4 van het decreet van 13 juli 2018 tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren in het kader van de zesde staatshervorming wordt punt 1° opgeheven.

Art. 5. Artikel 42 van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 6. Artikel 2 treedt in werking op datum van inwerkingtreding van artikel 2, 2°, van het decreet van 2 april 2021 tot wijziging van artikel 3, 5 en 35 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft onder andere de invoering van opleidingscentra voor interventiehonden.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en het decreet van 13 juli 2018 tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren in het kader van de zesde staatshervorming

Samenvatting

Het voorliggend ontwerp van decreet beoogt o.a. het gebruik en de verhandeling van elektrische halsbanden bij honden en katten te regelen, waarbij bepaald wordt onder welke omstandigheden deze zijn toegelaten dan wel verboden.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering en inhoud

Het gebruik van elektrische halsbanden voor honden is dikwijls controversieel. Enerzijds zijn er trainers en gedragstherapeuten die geen bezwaar hebben tegen het gebruik van een elektrische halsband om gedragsproblemen op te lossen. Anderzijds zijn er tegenstanders die argumenteren dat de door de schok veroorzaakte pijn (en angst) dieronvriendelijk, onethisch en onnodig is ten aanzien van de ernst of de aard van het gedragsprobleem dat men wenst op te lossen

Elektrische halsbanden worden gebruikt in aversietraining. Wereldwijd is er de laatste jaren evenwel een tendens om aversietraining te ontmoedigen en beloningsgerichte training te stimuleren. De hond krijgt dan een beloning bij gewenst gedrag, dat daarna toeneemt.

Bij decreet van 13 juli 2018 'tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren in het kader van de zesde staatshervorming' werd een initieel verbod ingevoerd op het gebruik bij honden van halsbanden die elektrische schokken kunnen toedienen. Delegatie werd aan de Vlaamse Regering verleend om zowel de datum van inwerkingtreding te bepalen als nadere regels te bepalen om afwijkingen van dit verbod toe te staan voor het gebruik bij opleiding of gedragstherapie voor honden. Gelet op de moeilijkheid die er was om de afwijkingen op dit verbod nader te omschrijven, werd hierna opnieuw advies ingewonnen bij de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn formuleerde een nieuw advies op datum van 22 april 2021, met als titel 'elektrische halsbanden bij honden en katten".

Dit onderwerp kwam voorafgaand uitgebreid aan bod tijdens verschillende vergaderingen van de Raad. De Raad maakte voor haar beoordeling gebruik van de beschikbare wetenschappelijke literatuur. Deze literatuur toont de risico's verbonden aan trainingsmethoden op basis van aversie aan. Ook de resultaten van een in 2020 georganiseerde online bevraging van de dienst Dierenwelzijn bij gedragstherapeuten en hondentrainers waarbij bijna 90% van de

gedragstherapeuten instemt met een volledig verbod of een verbod met uitzonderingen, werd meegenomen.

De Raad stelde ook vast dat voor trainings- en antiblafhalsbanden met elektrische schokken nu ook verschillende alternatieven op de markt zijn, zoals halsbanden die enkel geluid, een trilling en/of licht produceren. Ook sprayhalsbanden worden verkocht. Voor de halsbanden gekoppeld aan een elektrische omheining zijn deze alternatieven niet beschikbaar. Wel kan een fysieke omheining hiervoor een alternatief zijn.

Na uitgebreide discussies verspreid over verschillende vergaderingen bereikte de Raad een consensus over een advies. Zo adviseert de Raad een verbod op het gebruik van elektrische halsbanden bij honden en katten met uitzondering van elektrische halsbanden gekoppeld aan onzichtbare omheiningen. Voor honden die ingezet worden bij politie, defensie of civiele veiligheid adviseert de Raad om gedurende ten hoogste zes jaar een uitzondering te voorzien op het verbod, zodat deze diensten de tijd hebben om de nodige aanpassingen door te voeren. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn raadt verder aan om een juridische basis te voorzien zodat naast het gebruik, ook de verkoop en aankoop van elektrische halsbanden wordt verboden.

Dit voorgesteld verbod ligt in de lijn met de houding op Europees niveau ten aanzien van elektrische halsbanden. Verschillende Europese landen, namelijk Oostenrijk, Denemarken, Finland, Duitsland, Noorwegen, Slovenie, delen van het Verenigd Koninkrijk en Zweden hebben reeds een verbod of beperkingen op het gebruik van elektrische halsbanden. Ook in Nederland ligt momenteel een verbod in de pipeline.

B. Totstandkomingsprocedure

Advies afdeling Wetgeving van de Raad van State:

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Artikel 1 bepaalt dat het ontwerp van decreet een gewestaangelegenheid regelt.

Artikel 2 + 6

Artikel 2 van het ontwerp beoogt een eerder technische correctie door te voeren aan de definitie van "interventiehond", zoals vermeld in het artikel 3, 28°, van de Dierenwelzijnswet (en zoals ingevoegd bij het decreet van 2 april 2021 tot wijziging van artikel 3, 5 en 35 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, wat betreft onder andere de invoering van opleidingscentra voor interventiehonden). Een interventiehond betreft een hond die getraind is of getraind wordt om te worden ingezet door het leger, de politie of ondernemingen of diensten die vergund zijn onder de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid. Aan deze opsomming dient toegevoegd te worden "de operationele diensten van de civiele veiligheid". Deze worden beschreven in artikel 2, 1°, van de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid en betreffen: "de brandweer- en reddingsposten van de hulpverleningszones, en de operationele eenheden van de Civiele Bescherming."

Deze wijziging aan de definitie van interventiehond zal evenwel slechts in werking kunnen treden op het ogenblik dat de definitie zelf in werking zal treden.

Artikel 3

Er wordt een verbod ingevoerd op:

- Het gebruik bij honden en katten van halsbanden die elektrische prikkels kunnen toedienen met uitzondering van elektrische halsbanden die gekoppeld zijn aan een onzichtbare omheining: voor meer uitleg wordt verwezen naar de algemene toelichting onder punt A.;
- De verhandeling van dergelijke halsbanden: Een verbod op het gebruik van elektrische halsbanden kan enkel maar voldoende effectief en efficient in de praktijk zijn voor zover tevens de handel van dergelijke producten aan banden wordt gelegd. In artikel 3, 8° van de Dierenwelzijnswet wordt reeds een definitie vermeld van "verhandelen";
- Het laten dragen door honden en katten van dergelijke halsbanden: Dit verbod is nodig met het oog op het faciliteren van de handhaving. Een verbod op het laten dragen door honden en katten van dergelijke halsbanden houdt per definitie ook een verbod op het gebruik in.

Het verbod op het gebruik, het laten dragen en de verhandeling, geldt dus enerzijds voor de trainingsapparaten met afstandsbediening en anderzijds voor de antiblafhalsbanden. Bij het eerste type van halsband dient een persoon met een afstandsbediening een elektrische schok toe om een specifiek gedrag te stoppen of aan te leren. Bij het tweede type van halsband dient de halsband automatisch een elektrische prikkel toe als het dier blaft en dit om het bewuste gedrag te doen stoppen.

Valt niet onder het verbod de halsband gekoppeld aan een onzichtbare omheining. In dit geval wordt een gebied afgebakend met een ondergrondse omheining. Als het dier de omheining nadert, dient de halsband automatisch een elektrische prikkel toe. Omdat de hond de elektrische prikkel kan voorspellen en controleren bij dit type halsbanden is het welzijnsrisico beperkt. Bovendien biedt dit systeem de mogelijkheid om een dier meer bewegingsvrijheid te geven binnen een niet omheind domein.

Alhoewel bij katten de trainingshalsbanden op dit moment weinig ingeburgerd zijn, wordt een verbod op trainingshalsbanden met afstandsbediening ook voor deze dieren ingevoerd, en dit vanuit het voorzorgsbeginsel. Er moet met andere woorden niet gewacht worden om bepaalde schadelijke activiteiten te reguleren totdat een schadelijke activiteit ingeburgerd is geraakt.

Dit verbod treedt in werking vanaf 1 januari 2027.

Er wordt geopteerd om niet enkel een overgangsperiode te voorzien voor politie, leger en civiele veiligheid, zoals gesuggereerd door de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, maar om redenen van gelijkheid voor alle gebruikers van elektrische halsbanden. Door het verbod te laten ingaan vanaf 1 januari 2027 wordt een voldoende termijn voorzien zodat de huidige particuliere en professionele gebruikers van elektrische halsbanden de nodige maatregelen kunnen nemen opdat het gebruik van een elektrische halsband ook door hen niet meer nodig is. De overgangsperiode biedt zowel overheidsdiensten als private gebruikers de tijd om andere selectiecriteria voor de honden te gebruiken, en andere opleidingstechnieken van trainers en honden te ontwikkelen, zijnde de positieve beloningstraining. Als toch aversietraining aangewezen is, dan wordt vastgesteld dat voor de trainingsapparaten met afstandsbediening en antiblafhalsbanden alternatieven op de markt zijn waarbij geen elektrische prikkel wordt toegediend aan de hond.

Artikel 4 + 5
De artikelen 4 en 5 betreffen legistieke aanpassingen opdat het artikel 3 zijn volledige uitwerking kan krijgen. Zo heft artikel 4 van het ontwerpdecreet het artikel 4, 1°, van het decreet van 13 juli 2018 'tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren in het kader

van de zesde staatshervorming', op. Door middel van bewuste artikel 4, 1°, van dat decreet werd een initieel verbod ingevoerd op het gebruik van elektrische halsbanden bij honden in het artikel 4, §2/2, van de Dierenwelzijnswet. De datum van inwerkingtreding hiervan werd middels artikel 42 van dat decreet uitgesteld naar een door de Vlaamse Regering te bepalen datum. Door de invoeging van een nieuwe paragraaf 2/2 in artikel 4 van de Dierenwelzijnswet middels het artikel 3 van huidig ontwerp van decreet, dient echter zowel het artikel 4, 1° als het artikel 42 in kwestie opgeheven te worden.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS